

Χρήση κινητών τηλεφώνων στα σχολεία: Στάσεις των εκπαιδευτικών

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Χρήση κινητών τηλεφώνων στα σχολεία:
Στάσεις των εκπαιδευτικών

ΕΚΔΟΣΗ:

ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ:

Safer Internet for Kids Ελλάδα

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Δρ. Αντωνία Τορρένς, Εκπαιδευτική Ψυχολόγος,
Γενική Διευθύντρια του ΚΜΟΠ, Πρόεδρος της
Συνομοσπονδίας Οικογενειακών Οργανώσεων της
Ευρώπης και δημιουργός του «Live Without Bullying»
Δρ. Παρασκευή Φραγκοπούλου, Συντονίστρια
του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου του ΙΤΕ

ΕΡΕΥΝΑ:

Μαρία-Έλλη Δουφεξή-Καπλάνη, Ερευνήτρια, ΚΜΟΠ

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ & ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Μελίνα Αργυρού, Graphic Designer, ΚΜΟΠ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ:

Ιούνιος 2026

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

www.kmop.gr / kmop@kmop.org
www.saferinternet4kids.gr / contact@saferinternet4kids.gr

© 2026 ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας & Safer Internet for Kids Greece.
Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή του περιεχομένου με αναφορά στην πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

4	ΕΙΣΑΓΩΓΗ
5	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ Περιορισμοί
8	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Βαθμός εφαρμογής της απαγόρευσης & Αποτελεσματικότητα
9	ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ & ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ Γενικότερες αντιλήψεις για την εξάρτηση και τα συμπληρωματικά μέτρα
11	ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ Προτάσεις
14	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
16	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια η διαχείριση της χρήσης κινητών τηλεφώνων εντός σχολικού περιβάλλοντος έχει αναδειχθεί σε ζήτημα έντονου ενδιαφέροντος, τόσο στον δημόσιο λόγο, όσο και στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας.

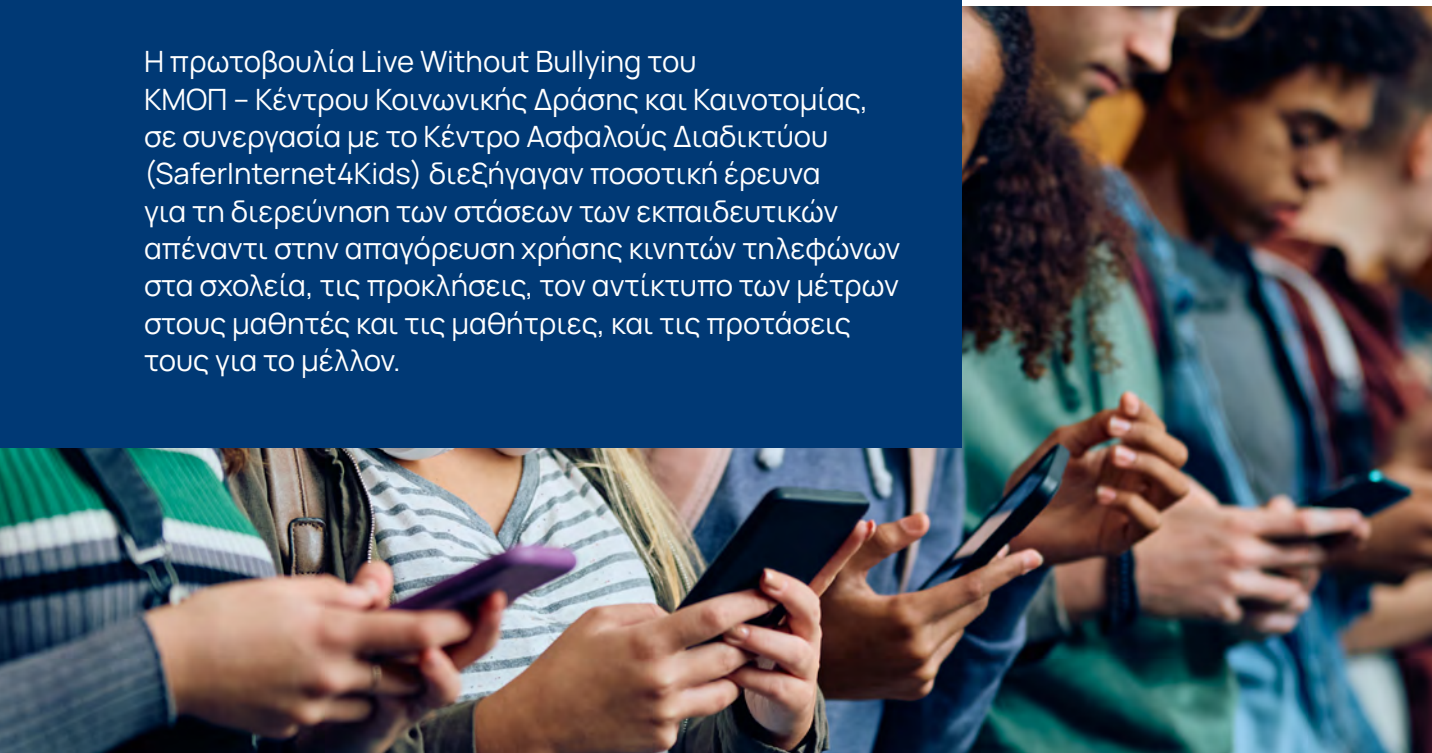
Πολλά εκπαιδευτικά συστήματα διεθνώς, και πλέον και στην Ελλάδα, έχουν θεσπίσει μέτρα περιορισμού ή πλήρους απαγόρευσης της χρήσης κινητών τηλεφώνων κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρας, με στόχο τη μείωση των περισπασμών, τη βελτίωση της ακαδημαϊκής επίδοσης των μαθητών και μαθητριών, της αίσθησης του ανήκειν και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στα σχολικά περιβάλλοντα.

Εν όψει της συνολικής απαγόρευσης της χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης από άτομα κάτω των 15 ετών, η πρωτοβουλία Live Without Bullying του ΚΜΟΠ - Κέντρου Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, σε συνεργασία με το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου (SaferInternet4Kids) διεξήγαγαν έρευνα σε πάνω από 300 εκπαιδευτικούς, με στόχο τη διερεύνηση των στάσεων τους σχετικά με τον περιορισμό χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία και τις τρέχουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Η παρούσα ερευνητική αναφορά συνοψίζει τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, καθώς και συστάσεις πολιτικής.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η πρωτοβουλία Live Without Bullying του ΚΜΟΠ – Κέντρου Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, σε συνεργασία με το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου (SaferInternet4Kids) διεξήγαγαν ποσοτική έρευνα για τη διερεύνηση των στάσεων των εκπαιδευτικών απέναντι στην απαγόρευση χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία, τις προκλήσεις, τον αντίκτυπο των μέτρων στους μαθητές και τις μαθήτριες, και τις προτάσεις τους για το μέλλον.

Για την έρευνα αναπτύχθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο ήταν ανώνυμο και διανεμήθηκε διαδικτυακά κατά το διάστημα Μαΐου-Ιουνίου 2026 μέσω του εργαλείου LimeSurvey¹. Για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, τα ενδιαφερόμενα άτομα έπρεπε να δώσουν τη συναίνεσή τους για τη συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων. Σε περίπτωση που απαντούσαν «όχι» στις σχετικές ερωτήσεις, το ερωτηματολόγιο ολοκληρωνόταν αυτόματα, χωρίς την εμφάνιση ερωτήσεων.

Το ερωτηματολόγιο ακολούθησε τη δομή 17 θεματικών ενοτήτων ερωτήσεων, οι οποίες οργανώνονται ως εξής: πέντε ερωτήσεις δημογραφικού χαρακτήρα (φύλο, ηλικία, περιοχή κατοικίας, εκπαιδευτική βαθμίδα, τύπος σχολείου), μία ερώτηση για τον βαθμό εφαρμογής της απαγόρευσης, τέσσερις ερωτήσεις Likert για την αποτελεσματικότητα του μέτρου, τέσσερις ερωτήσεις Likert για τις δυσκολίες εφαρμογής,

μία ερώτηση για την ηλικιακή ομάδα που επηρεάζεται περισσότερο, έξι ερωτήσεις Likert για γενικότερες αντιλήψεις σχετικά με την εξάρτηση και τα συμπληρωματικά μέτρα, μία ερώτηση ναι/όχι σχετικά με ενδεχόμενο νομοθετικό μέτρο, τρεις ερωτήσεις κλίμακας Likert έντασης (Καθόλου-Πάρα πολύ) για πρόσθετα μέτρα, και ένα ελεύθερο πεδίο σχολίων σχετικά με τις προτάσεις των ερωτηθέντων ατόμων.

Για τη μελέτη ακολουθήθηκε δειγματοληψία ευκολίας (convenience sampling), με τη συνεργασία του ΚΜΟΠ και του SaferInternet4Kids. Οι δύο φορείς αξιοποίησαν εκπαιδευτικές δράσεις, προηγούμενες επαφές και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για τη διάχυση του εργαλείου. Μετά την αφαίρεση των μη ολοκληρωμένων απαντήσεων, καταγράφηκαν $N = 342$ έγκυρες απαντήσεις, με πλήρη συμπλήρωση σε όλες τις ερωτήσεις.

¹ Το εργαλείο LimeSurvey διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα και την ανωνυμία, καθώς η διεύθυνση IP των ερωτηθέντων ατόμων είναι προστατευμένη και μη ανιχνεύσιμη. Τα στοιχεία που συλλέγονται είναι ανώνυμα και δεν αποδίδονται token εντοπισμού στο εκάστοτε συμμετέχον άτομο.

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει αναλυτικά τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος, το οποίο αποτελούταν κατά την πλειονότητα από γυναίκες, άτομα 46-55 ετών, εκπαιδευτικούς που εργάζονται στο δημόσιο, σε δημοτικά και γυμνάσια, και κατοικούν σε μεγάλη πόλη.

Κατηγορία	N	%
Φύλο		
Άνδρας	56	16,4%
Γυναίκα	280	81,9%
Μη δυαδικό άτομο	0	0%
Δεν επιθυμώ να απαντήσω	4	1,2%
Άλλο	2	0,6%
Ηλικιακή ομάδα		
18-25 ετών	2	0,6%
26-35 ετών	15	4,4%
36-45 ετών	76	22,2%
46-55 ετών	145	42,4%
56-65 ετών	97	28,4%
66-75 ετών	1	0,3%
Δεν επιθυμώ να απαντήσω	6	1,8%
Εκπαιδευτική βαθμίδα		
Δημοτικό	115	33,6%
Γυμνάσιο	108	31,6%
Λύκειο	88	25,7%
Δεν επιθυμώ να απαντήσω	31	9,1%
Τύπος σχολείου		
Δημόσιο	306	89,5%
Ιδιωτικό	17	5%
Δεν επιθυμώ να απαντήσω	19	5,6%
Περιοχή κατοικίας		
Μεγάλη πόλη > 50.000	244	71,3%
Μικρή πόλη > 10.000 κατοίκους	56	16,4%
Κωμόπολη > 3.000	27	7,9%
Ορεινή περιοχή	4	1,2%
Νησιωτική περιοχή	11	3,2%

Περιορισμοί

Η χρήση δειγματοληψίας

ευκολίας και η εθελοντική συμμετοχή στην έρευνα **περιορίζουν τη δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων.** Το δείγμα δεν αντιπροσωπεύει το σύνολο του πληθυσμού των εκπαιδευτικών της χώρας και, επομένως, τα αποτελέσματα πρέπει να θεωρούνται ενδεικτικά και να ερμηνεύονται με επιφύλαξη.

Ο τρόπος διάχυσης

του ερωτηματολογίου **επηρέασε τη σύνθεση του δείγματος.** Συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, όπως άνδρες, άτομα που ζουν σε μικρές περιοχές και εκπαιδευτικοί ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υποεκπροσωπήθηκαν, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα ασφαλούς εξαγωγής συμπερασμάτων για τις συγκεκριμένες ομάδες.

Ο σχεδιασμός

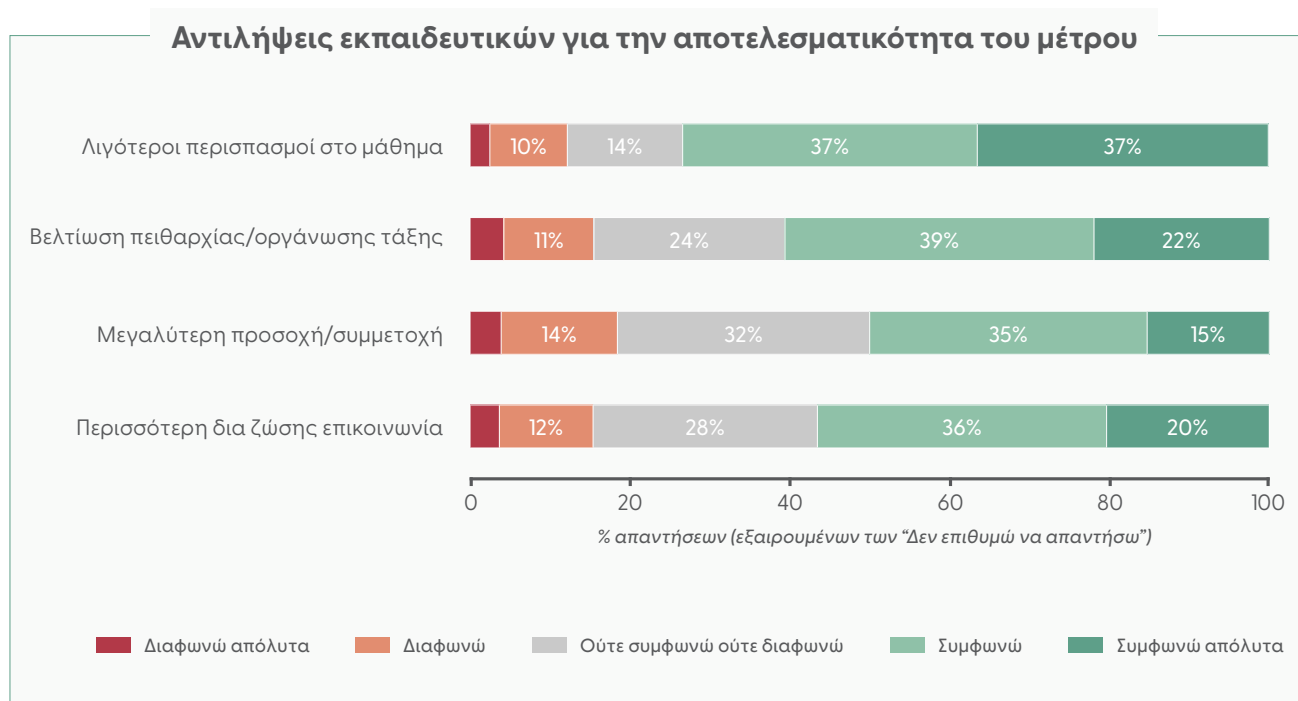
και η χρονικότητα της έρευνας αποτυπώνει αντιλήψεις σε **μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή** και δεν επιτρέπει συγκρίσεις πριν/μετά την εφαρμογή της απαγόρευσης ούτε εξαγωγή αιτιωδών συμπερασμάτων σχετικά με την επίδραση του μέτρου. Ταυτόχρονα, η έρευνα διεξήχθη σε μία περίοδο εξελίξεων όσον αφορά την επιβολή σχετικών μέτρων απαγόρευσης χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης για άτομα κάτω των 15 ετών, γεγονός που πιθανόν να επηρέασε τις απόψεις των ερωτηθέντων ατόμων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Βαθμός εφαρμογής της απαγόρευσης & Αποτελεσματικότητα

Περίπου το μισό δείγμα (51,17%) δήλωσε ότι **το μέτρο της απαγόρευσης των κινητών τηλεφώνων στα σχολεία εφαρμόζεται** πάρα πολύ. Περίπου ένα στα έξι άτομα δήλωσε ότι το μέτρο εφαρμόζεται πολύ (16,37%) και μέτρια, περίπου στο 30-40% των περιπτώσεων (16,96%). Λιγότερα άτομα ανέφεραν ότι το σχετικό μέτρο εφαρμόζεται σε μικρό βαθμό (9,94%), ενώ 4,39% ανέφερε μηδενική εφαρμογή.

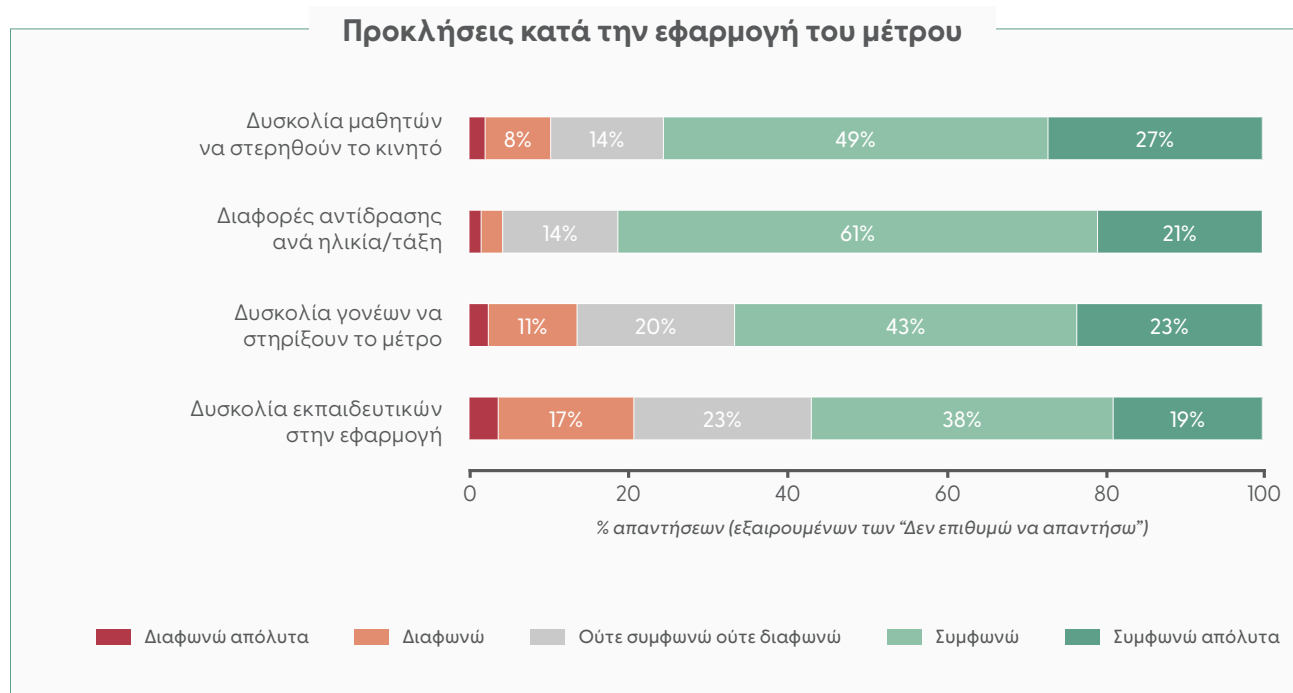
Αναφορικά με την **αποτελεσματικότητα του μέτρου**, οι εκπαιδευτικοί που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο συμφώνησαν ότι η απαγόρευση χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία έχει συμβάλει στα τέσσερα σημεία που αποτυπώνονται στο Διάγραμμα 1, τα οποία συνιστούν τους πυλώνες της κοινωνικής συνοχής και της αλληλεπίδρασης στο σχολικό πλαίσιο. Η δήλωση με τη μεγαλύτερη συνολική συμφωνία είναι η μείωση των περισπασμών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (73,1%), ακολουθούμενη από τη βελτίωση της πειθαρχίας/οργάνωσης της τάξης (60,2%) και την αύξηση της δια ζώσης επικοινωνίας μεταξύ μαθητών/τριών (55,9%). Ελαφρώς πιο διστακτική στάση φαίνεται να κρατούν τα ερωτηθέντα άτομα ως προς τη συμμετοχή στο μάθημα. Η εν λόγω δήλωση συγκέντρωσε τη χαμηλότερη συμφωνία και την υψηλότερη αβεβαιότητα (49,7% συμφωνία, με το υψηλότερο ποσοστό «ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ» - 31,3% και «διαφωνώ»/ «διαφωνώ απόλυτα» - 18,13%).

Διάγραμμα 1 Αντιλήψεις εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητα του μέτρου

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ & ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ

Παράλληλα με την αποτελεσματικότητα, διερευνήθηκαν οι **προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα εμπλεκόμενα άτομα** (μαθητές/ριες, γονείς, εκπαιδευτικοί) κατά την εφαρμογή του μέτρου. Όπως αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 2, παρατηρήθηκε ευρεία συμφωνία για τη διαφοροποίηση των αντιδράσεων των μαθητών/τριών στη στέρση του κινητού ανάλογα με την ηλικία ή την τάξη τους (81,3% συμφωνία). Δεύτερη πιο κοινή πρόκληση είναι η δυσκολία των μαθητών/ριών να στερηθούν το κινητό κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρα (75,7%). Παράλληλα, αναδεικνύεται και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί ως προς τη δυσκολία των γονέων να στηρίξουν το μέτρο (66,7%), αλλά και ως προς την εφαρμογή και την παρακολούθηση του μέτρου (57,0%).

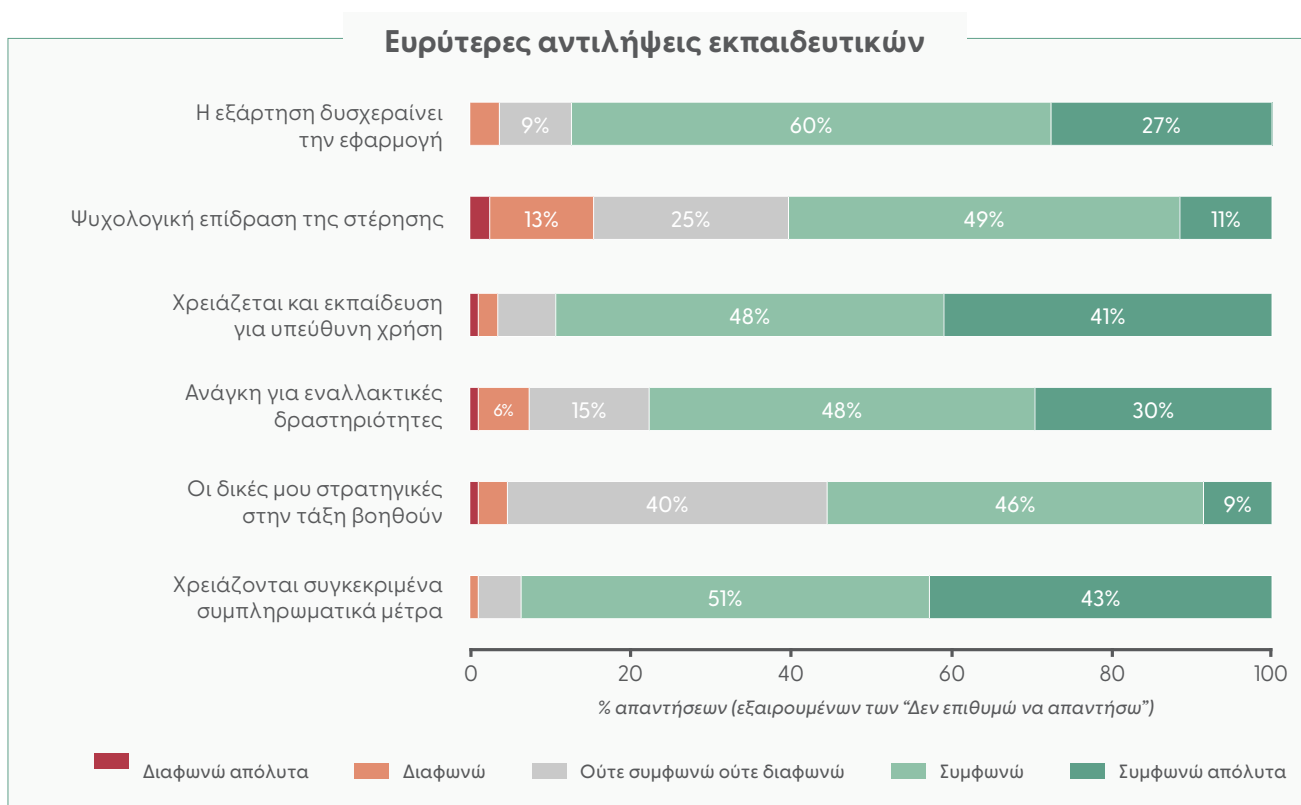
Διάγραμμα 2 Προκλήσεις κατά την εφαρμογή του μέτρου

Ως προς την **επίδραση του μέτρου στις ηλικιακές ομάδες** έως 15 ετών και 15-18 ετών, πάνω από το μισό δείγμα (54,4%) ανέφερε ότι και οι δύο προαναφερθείσες ομάδες επηρεάζονται εξίσου από την στέρση του κινητού στα σχολεία, ενώ τέσσερα στα 10 άτομα (33,9%) ανέφεραν ότι η ηλικιακή ομάδα 15-18 είναι αυτή που επηρεάζεται περισσότερο, εύρημα συμβατό με τη συνήθως μεγαλύτερη ένταση χρήσης κινητού τηλεφώνου στην εφηβική ηλικία. Ένα στα 10 άτομα (10,2%) αναγνώρισαν μεγαλύτερη επίδραση στα παιδιά έως 15 ετών.

Γενικότερες αντιλήψεις για την εξάρτηση και τα συμπληρωματικά μέτρα

Στα ερωτηθέντα άτομα ζητήθηκε, επίσης, να δηλώσουν τη συμφωνία τους με συγκεκριμένες δηλώσεις σχετικά με την απαγόρευση χρήσης του κινητού και την εξάρτηση. Η συντριπτική πλειονότητα του δείγματος συμφώνησε ή συμφώνησε απόλυτα ότι **τα σχολεία χρειάζονται συγκεκριμένα μέτρα** (π.χ. εκπαίδευση για υπεύθυνη χρήση, εναλλακτικές δραστηριότητες, συνεργασία με γονείς), που θα ήταν πιο αποτελεσματικά για την προώθηση υπεύθυνης χρήσης κινητών (93,6%), καθώς και η ανάγκη **παράλληλης εκπαίδευσης για την ορθή χρήση** μαζί με την απαγόρευση (89,2%). Λίγο λιγότερα άτομα υποστήριξαν την ανάγκη **εναλλακτικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων για να περιοριστεί η εξάρτηση από τα κινητά** (77,5%).

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν συμφωνούν, επίσης, ότι η **εξάρτηση των μαθητών/τριών από τα κινητά είναι σημαντικός λόγος για τις δυσκολίες εφαρμογής των μέτρων** (87,1%). Έξι στα δέκα άτομα δήλωσαν ότι έχουν παρατηρήσει και **ψυχολογικές επιπτώσεις** μετά την εφαρμογή του μέτρου, που σχετίζονται με ζητήματα όπως το άγχος και η κοινωνική αλληλεπίδραση (59,94%). Μεγαλύτερη αβεβαιότητα παρατηρήθηκε για τις ατομικές στρατηγικές που ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί και τον θετικό τους αντίκτυπο στη συμπεριφορά και την προσοχή των μαθητών και μαθητριών (55,3% συμφωνία, με το υψηλότερο ποσοστό «ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ» στο σύνολο των δηλώσεων - 40,1%).

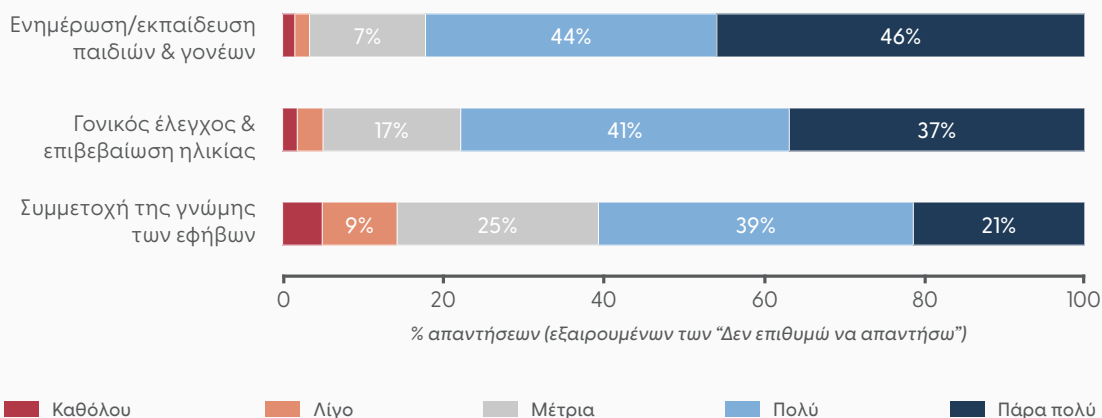
Διάγραμμα 3 Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την απαγόρευση χρήσης κινητού τηλεφώνου

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ

Τα ερωτηθέντα άτομα τοποθετήθηκαν και για την επικείμενη **γενική απαγόρευση της χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης από παιδιά κάτω των 15 ετών**. Παρότι η πλειονότητα (84,2%) θεωρεί ότι η γενική απαγόρευση θα βοηθήσει, 15,8% δήλωσε το αντίθετο.

Οι εκπαιδευτικοί αναγνώρισαν, ακόμη, επιπρόσθετα μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη γενική στρατηγική που ακολουθείται (Διάγραμμα 4). Το πιο υποστηριζόμενο μέτρο ήταν η **ενημέρωση/εκπαίδευση των παιδιών και των γονέων/φροντιστών** για τους κινδύνους της αλόγιστης χρήσης του διαδικτύου και την εφαρμογή δικλείδων ασφαλείας, έτσι ώστε να πολλαπλασιάζονται τα οφέλη και όχι οι αρνητικές πλευρές του (89,8% «Πολύ» ή «Πάρα πολύ»). Σημαντικά κρίθηκαν, επίσης, μία **προ εγκατεστημένη εφαρμογή γονικής επίβλεψης** καθώς και αυστηροί μηχανισμοί **επιβεβαίωσης ηλικίας** για είσοδο των παιδιών σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης κ.α. (78,1%), και η **ανατροφοδότηση των ίδιων των εφήβων** σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων (60,8%).

Βαθμός που θα βοηθούσαν συμπληρωματικά μέτρα

Διάγραμμα 4 Υποστήριξη μέσω υποστηρικτικών μέτρων

Προτάσεις

Από τα 342 άτομα που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, 47 (13,7%) χρησιμοποίησαν το προαιρετικό πεδίο ελεύθερου σχολιασμού για την υποβολή προτάσεων και σχολίων σχετικά με τα μέτρα και τις λοιπές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Μέσα από τις αναφορές των ατόμων φαίνεται η ανάγκη να εστιάσουμε περισσότερο και να δράσουμε απέναντι σε αυτό το κοινωνικό ζήτημα:

Ο εθισμός των εφήβων στη χρήση των κινητών δεν αποτελεί μόνο λόγο αποτυχίας μέτρων πρόληψης, αλλά και λόγο επείγουσας λήψης μέτρων.

Ορισμένα άτομα υπογράμμισαν την **εναντίωσή τους ευρύτερα σε μέτρα απαγόρευσης**, κάνοντας μνεία στην αντιμετώπισή τους από τα παιδιά: «Κάθε είδους απαγόρευση - σε κάθε τομέα - για τον/την έφηβο/η αποτελεί πρόκληση “να τη σπάσει”». Μια άλλη μερίδα του δείγματος τόνισε την ανάγκη άμεσης επιβολής μέτρων, όπως την αφαίρεση των κινητών κατά την είσοδο των μαθητών/ριών στα σχολεία, την οριζόντια επιβολή σχετικών μέτρων από τους/τις διευθυντές/ριες, με την υποστήριξη των Συλλόγων Καθηγητών και Γονέων και Κηδεμόνων.

Κάποια άτομα πρότειναν την **αξιοποίηση των κινητών τηλεφώνων για εκπαιδευτικούς σκοπούς** και με δημιουργικό τρόπο. Ωστόσο, τονίστηκε ότι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα, παρότι οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν κουραστεί από την μετωπική διδασκαλία και αναζητούν εναλλακτικούς τρόπους μάθησης.

Σε κάθε περίπτωση, ένα σημείο που αναδείχθηκε από πολλά άτομα ήταν η σημασία **συνδυασμού επιβολής μέτρων και συμπληρωματικής εκπαίδευσης** όλων των εμπλεκόμενων μερών - μαθητών/ριών, γονέων και εκπαιδευτικών -, χωρίς να εστιάζουμε μόνο σε απαγορεύσεις. Μεταξύ των παραδειγμάτων που δόθηκαν ήταν η ενσωμάτωση σχετικών εννοιών στο μάθημα της Πληροφορικής, εστιάζοντας στους τρόπους απεξάρτησης από την υπερβολική χρήση των κινητών στην καθημερινή ζωή των εφήβων, καθώς και η διαμόρφωση σχολών γονέων για την αντίστοιχη κατάρτιση των ενηλίκων. Οι κίνδυνοι του διαδικτύου αποτελούν μια δεύτερη θεματική ενότητα εκπαίδευσης που αναγνωρίστηκε. Αναφέρθηκε, επίσης, η ενσωμάτωση ειδικών μαθημάτων ψηφιακής αγωγής και ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου στο σχολικό πρόγραμμα ως μέσου ενίσχυσης της πρόληψης και της υπεύθυνης διαδικτυακής συμπεριφοράς των παιδιών από μικρή ηλικία.

Παράλληλα, χρειάζεται να επενδύσουμε και στις **εναλλακτικές δραστηριότητες**, είτε στο πλαίσιο μαθημάτων, είτε στο χρόνο του διαλείμματος. Τέτοιες δράσεις μπορούν να περιλαμβάνουν προγράμματα παραδοσιακών τεχνικών και τρόπων επικοινωνίας, όπως παιχνίδια και βιβλία, και προγράμματα βιωματικού χαρακτήρα επαφής με το φυσικό περιβάλλον, όπως δεντροφυτεύσεις, δραστηριότητες φιλοζωίας και ανάπτυξης οικολογικής συνείδησης.

Ο παραδειγματισμός από τους/τις ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων των γονέων και των εκπαιδευτικών, αποτέλεσε κεντρικό άξονα στα σχόλια. Οι ενήλικες που έρχονται σε καθημερινή επαφή με τα παιδιά, και πολλές φορές αποτελούν πρότυπα, θα πρέπει να δίνουν το παράδειγμα ορθής χρήσης της τεχνολογίας, καθώς στην αντίθετη περίπτωση, το μήνυμα της απαγόρευσης χάνει την αξιοπιστία του στα μάτια των παιδιών.

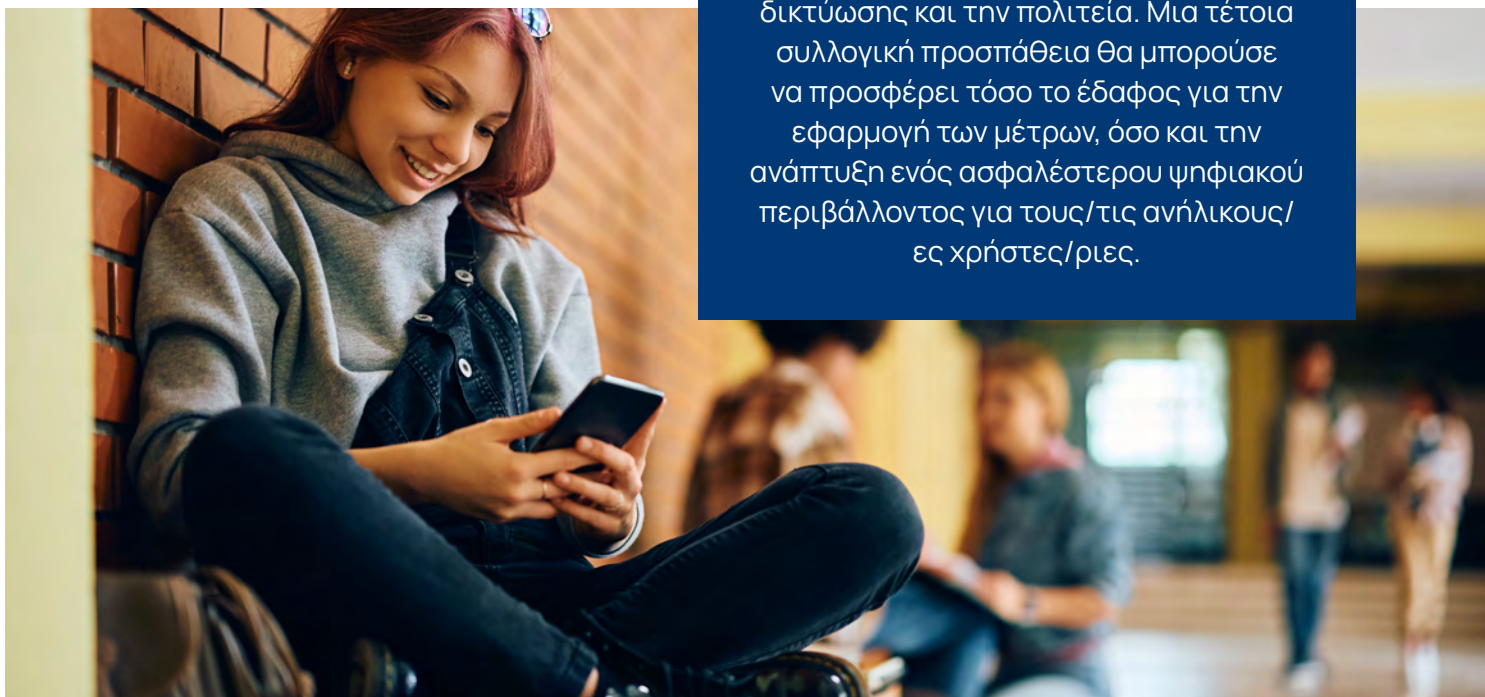
Παράλληλα, αναγκαία κρίνεται και η **οριοθέτηση των παιδιών από την οικογένεια**. Ορισμένα άτομα ανέφεραν την ανεπάρκεια των μέτρων που λαμβάνονται από την οικογένεια για τη διαμόρφωση μιας κουλτούρας ορθής χρήσης των κινητών, σε συνέχεια της λειτουργίας των γονέων ως προτύπων. Ένα άτομο ανέφερε ότι η έλλειψη οριοθέτησης αποτελεί έναν από τους βασικούς λόγους αναποτελεσματικότητας σχετικών μέτρων.

Επιπλέον, προτάθηκε η δημιουργία **εύκολα προσβάσιμων γραμμών ψυχολογικής και συμβουλευτικής υποστήριξης** για παιδιά και γονείς σχετικά με περιστατικά διαδικτυακού εκφοβισμού, εξάρτησης ή παραβίασης προσωπικών δεδομένων, για την έγκαιρη αντιμετώπιση ενδεχόμενων περιστατικών. Δεδομένης της ύπαρξης αντίστοιχων καναλιών και υπηρεσιών, αναδεικνύεται η ανάγκη περαιτέρω επικοινωνίας και διάχυσης των διαθέσιμων πόρων που μπορούν να αξιοποιήσουν γονείς, παιδιά και εκπαιδευτικοί.

Η **συνεργασία** τονίστηκε για την ουσιαστική επιτυχία τόσο της επιβολής οποιουδήποτε μέτρου, όσο και της επίτευξης του στόχου ευρύτερης μείωσης της χρήσης των κινητών τηλεφώνων. Οι δίαυλοι συνεργασίας θα πρέπει να εκτείνονται από το σχολείο και τους γονείς, μέχρι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την πολιτεία. Μια τέτοια συλλογική προσπάθεια θα μπορούσε να προσφέρει τόσο το έδαφος για την εφαρμογή των μέτρων, όσο και την ανάπτυξη ενός ασφαλέστερου ψηφιακού περιβάλλοντος για τους/τις ανήλικους/ες χρήστες/ριες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναδεικνύουν ότι η απαγόρευση χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία, όπως αποτυπώνεται μέσα από τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών, λειτουργεί ως αποτελεσματικό πρώτο βήμα, αλλά όχι αυτοτελής λύση. Η πλειονότητα του δείγματος αναγνωρίζει θετικά αποτελέσματα ως προς τη μείωση των περισπασμών και τη βελτίωση της πειθαρχίας στην τάξη, γεγονός που επιβεβαιώνει τη βασική λογική του μέτρου. Ταυτόχρονα, η πιο διστακτική μερίδα του δείγματος διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τη συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών στο μάθημα, υποδεικνύοντας ότι η απλή απαγόρευση του κινητού δεν μεταφράζεται αυτόματα σε πιο ενεργή συμμετοχή, αναδεικνύοντας την εμπλοκή των μαθητών/ριών σε έναν πιο σύνθετο παιδαγωγικό στόχο.

Η έρευνα καταδεικνύει, επίσης, ότι η επιτυχία της εφαρμογής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από παράγοντες πέραν του θεσμού του σχολείου και των σχετικών συνθηκών. Η εξάρτηση των παιδιών από τα κινητά αναγνωρίζεται ως κεντρικό εμπόδιο, και η δυσκολία στήριξης του μέτρου από τους γονείς τοποθετώντας την οικογένεια σε κεντρικό παράγοντα παρέμβασης, μαζί με το σχολείο. Η εφηβική ηλικιακή ομάδα (15-18 ετών) φαίνεται να επηρεάζεται περισσότερο, σύμφωνα με τα ερωτηθέντα άτομα, πιθανόν λόγω της μεγαλύτερης συναισθηματικής και κοινωνικής εξάρτησης από τη χρήση του κινητού σε αυτό το αναπτυξιακό στάδιο, στοιχείο που χρειάζεται διαφοροποιημένη αντιμετώπιση σε σχέση με τις μικρότερες ηλικίες.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η αναγνώριση ψυχολογικών επιπτώσεων από έξι στα 10 άτομα που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, η οποία μετατρέπει το ζήτημα από καθαρά παιδαγωγικό σε ζήτημα ψυχικής υγείας και ευημερίας των ανηλίκων. Αυτό το εύρημα, σε συνδυασμό με την ευρεία υποστήριξη υιοθέτησης συμπληρωματικών μέτρων εκπαίδευσης, εναλλακτικών δραστηριοτήτων και προσβάσιμων δομών ψυχολογικής στήριξης συνθέτει μια σαφή εικόνα του μέτρου της απαγόρευσης ως μια σημαντική, αλλά ελλιπή απάντηση. Οι επαγγελματίες τονίζουν το μέτρο ως ένα μέρος του ευρύτερου πλαισίου πρόληψης και αγωγής, το οποίο χρειάζεται να περιλαμβάνει το σχολείο, την οικογένεια και το ευρύτερο ψηφιακό περιβάλλον.

Η μεγάλη στήριξη της επικείμενης γενικής απαγόρευσης χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης για παιδιά κάτω των 15 ετών υποδηλώνει ότι η κοινότητα των εκπαιδευτικών αντιλαμβάνεται το ζήτημα της υπερβολικής χρήσης κινητών τηλεφώνων ως μέρος ενός ευρύτερου προβλήματος ψηφιακής εξάρτησης, που υπερβαίνει τα όρια του σχολικού πλαισίου και εμφανίζεται σε διάφορες, αν όχι όλες, τις πτυχές της καθημερινής ζωής.

Τα ποιοτικά ευρύτερα από την ερώτηση ανοιχτού τύπου προσθέτουν μια ακόμη σημαντική διάσταση, που δεν αναδεικνύεται πλήρως από τα ποσοτικά δεδομένα. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν τόνισαν την ανάγκη παραδειγματισμού των παιδιών από τους σημαντικούς ενήλικες, τους γονείς και τους/τις ίδιους/ες τους/τις εκπαιδευτικούς, καθώς και τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων ατόμων και φορέων. Η αξιοπιστία οποιουδήποτε μέτρου απαγόρευσης φαίνεται να εξαρτάται από τη συνέπεια του μηνύματος και τα πρότυπα των παιδιών στο ευρύτερο περιβάλλον τους.

Συνολικά, η έρευνα στηρίζει μια πολιτική σταδιακής, πολυεπίπεδης παρέμβασης, η οποία συνδυάζει την επιβολή του μέτρου με τη συστηματική εκπαίδευση, την ψυχολογική στήριξη, και την ενεργό εμπλοκή της οικογένειας, του σχολείου και της ευρύτερης κοινότητας. Παρά τους περιορισμούς της, ως προς τη δειγματοληψία και την ελλιπή εκπροσώπηση κάποιων ομάδων, η έρευνα παρέχει μια εικόνα για την αποτελεσματικότητα του μέτρου και τις πρόσθετες ανάγκες για την επίτευξη του τελικού στόχου.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Διατήρηση του μέτρου απαγόρευσης, με έμφαση στην ομοιόμορφη εφαρμογή:

η πλειονότητα του δείγματος συνέδεσε την απαγόρευση των κινητών τηλεφώνων με τη μείωση των περισπασμών και τη βελτίωση της πειθαρχίας. Ωστόσο, ένα στα δέκα άτομα ανέφερε μικρή ή μηδενική εφαρμογή. Για την επιτυχία του μέτρου, χρειάζεται να εφαρμοστεί το μέτρο οριζόντια, καθώς και να ενισχυθούν οι μηχανισμοί παρακολούθησης και οριζόντιας επιβολής από τη διεύθυνση των σχολείων, όπως τόνισαν τα συμμετέχοντα άτομα στην ερώτηση ανοικτού τύπου.

Θεσμοθέτηση συμπληρωματικής εκπαίδευσης παράλληλα με την απαγόρευση:

μεγάλο μέρος του δείγματος τόνισε την ανάγκη εναλλακτικών και συμπληρωματικών μέσων εκπαίδευσης όλων των μερών της σχολικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των γονέων και των μαθητών και μαθητριών, για τους κινδύνους του διαδικτύου και την ορθή χρήση των κινητών τηλεφώνων. Ένα παράδειγμα που αναφέρθηκε ήταν η ενσωμάτωση ενοτήτων ψηφιακής αγωγής στο μάθημα της Πληροφορικής, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και οι σχολές γονέων.

Διαφοροποίηση μέτρων ανά ηλικιακή ομάδα:

η πλειονότητα των ερωτηθέντων ατόμων αναγνώρισε διαφοροποιημένη αντίδραση ανά ηλικία, ενώ τέσσερα στα δέκα άτομα ανέφερε ότι η ομάδα 15-18 επηρεάζεται περισσότερο από την απαγόρευση. Δεδομένης αυτής της διαφοροποίησης, αλλά και των διαφορετικών αναγκών των παιδιών ανά αναπτυξιακό στάδιο, χρειάζεται μια διαβαθμισμένη και εξατομικευμένη προσέγγιση, με μεγαλύτερη ευελιξία και σταδιακή αποδέσμευση των εφήβων.

Ολιστική προσέγγιση, με τη στήριξη των γονέων:

τα ερωτηθέντα άτομα ανέφεραν δυσκολία των γονέων να στηρίξουν το μέτρο, αλλά και να συμβάλουν στην οριοθέτηση των παιδιών, πέραν του σχολικού πλαισίου. Η συνεργασία και η συν-διαμόρφωση ενός σχετικού πλαισίου κρίθηκε ιδιαίτερα σημαντική, ώστε τα παιδιά να λαμβάνουν ένα ενιαίο και συνεκτικό μήνυμα.

Ενσωμάτωση ψυχολογικής υποστήριξης ως θεσμικό στοιχείο:

έξι στα δέκα άτομα παρατήρησαν ψυχολογικές επιπτώσεις, όπως άγχος και προκλήσεις στην κοινωνική αλληλεπίδραση των παιδιών, μετά την εφαρμογή του μέτρου. Η στήριξη από ψυχολόγο, καθώς και η πρόσβαση σε γραμμές συμβουλευτικής υποστήριξης τόσο για μαθητές/ριες, όσο και για γονείς, με έμφαση στη διάχυση υπάρχοντων πόρων κρίνεται απαραίτητη για την ουσιαστική στήριξη των παιδιών και των οικογενειών τους, ώστε να μην παρουσιάζεται το μέτρο ως 'απλή απαγόρευση', αλλά ως μέτρο υποστήριξης.

Στήριξη της απαγόρευσης χρήσης κινητών τηλεφώνων στο σχολείο με την απαγόρευση χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης για παιδιά κάτω των 15 ετών:

η πλειονότητα είχε υποστηρικτική στάση και σε αυτό το δεύτερο μέτρο, αναδεικνύοντας την ευκαιρία διασύνδεσης των δύο αυτών πολιτικών, τόσο θεσμικά, όσο και επικοινωνιακά. Μια τέτοια σύνδεση θα βοηθούσε και στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού μηνύματος προς τα παιδιά και την εδραίωση ενός πλαισίου ουσιαστικής υποστήριξης.

Επένδυση σε εναλλακτικές δραστηριότητες, στη σχολική αίθουσα και στα διαλείμματα:

το μέτρο αυτό προτάθηκε στο ελεύθερο πεδίο σχολίων, με παραδείγματα όπως παιχνίδια και δραστηριότητες επαφής με τη φύση. Η εφαρμογή τέτοιων δράσεων, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι, κρίθηκε σημαντική για την σταδιακή και ουσιαστική απομάκρυνση των παιδιών από την μεμονωμένη επαφή στον ψηφιακό χώρο και την εδραίωση κοινωνικών σχέσεων και δεσμών.

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Χρήση κινητών τηλεφώνων στα σχολεία:
Στάσεις των εκπαιδευτικών

ΕΚΔΟΣΗ:

ΚΜΟΠ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ:

Safer Internet for Kids Ελλάδα

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

www.kmop.gr / kmop@kmop.org

www.saferinternet4kids.gr / contact@saferinternet4kids.gr